

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Interview Frank de Grave

Schepper, J. de

Citation

Schepper, J. de. (2003). Interview Frank de Grave. *Bestuurskundige Berichten*, 18(4), 29-30.
Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211129>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211129>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Nieuw

gehoopt) zou hebben. Je agenda kon je dus nooit helemaal vastleggen. Verder zat ik echt op het raakvlak tussen politiek en bestuur. Ik had wel een ambtelijke baas, maar er was meer direct contact met de burgemeester zelf. Verder had ik veel contact met externe partners, zoals de politie, de brandweer (hoewel niet echt een externe partner, want de brandweer is een gemeentelijke hoofdafdeling in Zoetermeer), maar bijvoorbeeld ook met de Nederlandse Spoorwegen in het kader van het structureel veiligheidsoverleg Zoetermeerlijn.

Van meet af aan werd ik in het diepe gegooid. Mijn eerste en tweede werkdag waren geen dagen - zoals je vaak hoort - waar ik achter mijn bureau zat om stukken te lezen. Ik werd meteen op pad gestuurd om naar regionale vergaderingen te gaan. Dit maakte het werk ook interessant, omdat je meteen voor vol werd aangezien. Bovendien kreeg ik de kans om in een van de eerste weken van mijn stage een gecertificeerde driedaagse masterclass te volgen op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Zo'n kans laat je natuurlijk niet liggen!

Inmiddels is mijn stage vroegtijdig beëindigd, omdat ik per 1 juni een baan kreeg aangeboden. De ene helft van de week werk ik nu bij de gemeente voor OOV en doe ik gedeeltelijk het werk wat ik deed bij OOV tijdens mijn stage. De andere helft van de week werk ik bij de brandweer als medewerker rampenbestrijding. Hier word ik onder andere verantwoordelijk voor het vernieuwen van het Zoetermeerse rampenplan. Mijn takenpakket is op deze manier nog breder geworden dan het al was en bovendien heb ik nu de kans gekregen om twee (hoewel beide gemeentelijke, toch zeer verschillende) organisaties te leren kennen en op deze manier op een nog meer gevarieerde manier werkervaring op te doen.

Roelant Schenk

In de laatste week van augustus staat binnen het departement Bestuurskunde alles in het teken van het nieuwe jaar. Natuurlijk is de voorbereiding daarvan een langdurig proces dat al in januari begint: er moeten nieuwe programma's vastgesteld worden met bijbehorende roosters, collegezalen worden gereserveerd, evenals tentamendata en -zalen. Dat klinkt eenvoudiger dan het is, want er moet met een groot aantal factoren rekening worden gehouden. Sommige van logistieke aard: het vinden van - geschikte - zalen, bijvoorbeeld, wordt door de nog steeds stijgende studentenaantallen ieder jaar moeilijker. Verder moet het onderwijsprogramma voor studenten 'studeerbaar', en voor docenten 'doceerbaar' zijn. Dat eerste betekent voor het rooster dat colleges en tentamens van vakken binnen een jaar maar soms ook van twee opeenvolgende jaren niet mogen overlappen. Voor de major-minorcombinaties moet bovendien gelet worden op de roostering van de minoropleiding. Avondstudenten hebben overdag hun werk en voor hen is het prettig als het onderwijs op

Nieuw in de informatievoorziening

Vervolgens moet alle informatie die nodig is om onderwijs te kunnen volgen (en geven) ook nog zo overzichtelijk en duidelijk mogelijk bekend worden gemaakt. Op dat punt is afgelopen jaar binnen het departement Bestuurskunde een grote vernieuwing ingezet. Papierstudiegids en rooster hebben plaatsgemaakt voor Elektronische Studiegids (kortweg: E-gids) en een rooster op de website. Voor komend jaar is er hard aan gewerkt om de kinderziektes te overwinnen en de toegankelijkheid van de digitale informatievoorziening te verbeteren. De E-gids en de website zijn grondig herzien.

In juli is alle major-minorstudenten gevraagd naar hun ervaringen met deze spinternieuwe programma's. Zij bleken enthousiast over de inhoud van het programma maar vonden dat er op het punt van informatievoorziening nog wel wat te verbeteren viel. Om aan deze wens tegemoet te komen geeft het departement dit jaar aparte major-minorbrochures uit.

Het blijft belangrijk om de website (met name 'Nieuws') een paar keer per week te raadplegen. Op die manier kunnen veranderingen in het rooster en andere

belangrijke mededelingen je niet ontgaan en ben je steeds geheel op de hoogte.

Natuurlijk kan iedereen die vragen heeft nog steeds terecht bij de onderwijsbalie. Wel vragen we iedereen vriendelijk om éerst E-gids en Website te raadplegen, voordat je aanklopt bij de medewerkers van het onderwijsbureau. Nieuw is dat je op de balie een map met *Frequently Asked Questions* aantreft, die overigens ook op de website staan. Nieuw is ook dat je medewerkers van het onderwijsbureau (mw. Ali van Teijlingen, mw. B. Hoogeveen en mw. L. Monsjou) kunt mailen. Het adres is:

onderwijsbks@fsw.leidenuniv.nl

Nieuw in de studieadviesing

Per 1 september 2003 wordt de advisering aan studenten anders georganiseerd, een verandering die nauw aansluit bij de invoering van de bachelor-masterstructuur. Op die datum treedt Daniëlle Ladan in dienst, die de studieadviesing voor de Bachelorstudenten zal gaan verzorgen. Daarnaast zal zij ook de stage- en scriptiecoördinatie op zich nemen. Studenten uit de 'oude' doctoraalopleiding en het avond-programma kunnen als vanouds bij mij terecht.

Interview Frank de Grave

Behalve studieadviseur voor deze studenten ben ik per 1 september ook onderwijscoördinator. Via de website zal bekend gemaakt worden wanneer Daniëlle Ladan en ik aanwezig zijn.

Nieuwe studenten

Eind augustus, ik zei het al, staat alles in het teken van het nieuwe jaar. De laatste voorbereidingen worden getroffen, en de puntjes worden op de i gezet. De vooraanmeldingscijfers laten wederom een stijging zien van eerstejaars studenten. Als de voortekenen niet bedriegen kunnen we op 1 september meer dan honderd nieuwe studenten Bestuurskunde in de bacheloropleiding verwelkomen. Ter vergelijking: twee jaar geleden hadden we 70 eerstejaars. Daarnaast blijft ook de belangstelling voor het verkorte programma onverminderd groot; waarschijnlijk zullen er weer rond de 50 studenten aan deze tweejarige opleiding beginnen.

We zullen hen op de vertrouwde manier ontvangen: de bachelorstudenten op maandag 1 september met een introductiecollege, kennismaking met tutores en mentoren, een lunch en op dinsdag uiteraard de bootreis met bbq. De avondstudenten op woensdag 3 september met een introductiecollege en borrel. Ik wens iedereen, nieuw én oud, een plezierig en succesvol jaar!

Carien Nelissen

Voor het vak Bestuurskunde III werd de opdracht gegeven een propedeusewerkstuk te maken. Het onderwerp was geheel naar eigen keuze, mits het betrekking had op het openbaar bestuur. De keuze was bij mij al snel gemaakt. Aangezien ik zeer geïnteresseerd ben in defensie-aangelegenheden koos ik voor een actueel onderwerp, namelijk de reorganisatie van Defensie. Op dat moment besteedde de media er veel aandacht aan, en volgens mij zal dat voorlopig nog wel even zo blijven. Het onderwerp stond dus al vast, maar er moest ook een interview worden afgenomen. Het idee om Frank de Grave te interviewen kwam direct bij mij op. Natuurlijk is hij een druk bezet persoon. Maar ik denk altijd maar; wie niets probeert zal ook niets bereiken. Tot mijn verbazing was de afspraak al snel gemaakt. 28 mei heb ik dan ook Frank de Grave in zijn kantoor op het Binnenhof geïnterviewd. Het interview verliep vlot en na drie kwartier had ik weer wat bruikbare informatie voor mijn propedeusewerkstuk. Inmiddels zijn er weer volop ontwikkelingen gaande bij Defensie. Hieronder is dan ook het interview te lezen dat betrekking had op de problemen en de cijfers die tot en met 28 mei een rol speelden rondom de problematiek betreffende de reorganisatie van Defensie.

Er wordt veel gesproken over een geïntegreerde defensie-organisatie waar de krijgsmacht delen onder een Chef-Defensiestaf (CDS) gaan samenwerken. Ziet u op korte termijn een succesvolle integratie van de verscheidene defensiestaven; Landmacht, Luchtmacht en Marine?

Toen ik minister was werd daar veel over gesproken. Defensie is een hele grote organisatie met een lange traditie. De organisatie telt zo'n 74.000 mensen. Wanneer je zo'n organisatie tijdig wilt veranderen, moet je geschikte momenten treffen. Tijdens mijn ministerschap speelden echter de nadelen van Srebrenica en nog wat interne bezuinigingen. Naar het onderwerp is onderzoek gedaan door de commissie-Franssen. Het is ook nog niet eens zo gemakkelijk om een goed antwoord te geven. Dat ligt aan de verhoudingen tussen de krijgsmacht delen en de politiek. Ik had nog een paar vragen gezet bij het integreren van de krijgsmacht delen en de rol van de Chef Defensiestaf (CDS), want hoe zou dan de verhouding tussen opperbevelhebber en de minister zijn. Valt dan alles wat

militair is onder de 'CDS' en alles wat ambtelijk is onder de minister? Dat is eigenlijk niet zo'n gewenste zaak, althans, dat zie ik als een risico.

"... iedereen weet nu wel dat er genoeg bezuinigd is"

Het gaat echter ook niet zo soepel. Ik vergelijk het maar eens met een beetje een grote voetbalclub; daarin heb je een topsectie, een amateursectie en sommige clubs hebben ook een vrouwensectie. Elke sectie komt natuurlijk voor zijn eigen belangen op. Zo komt bijvoorbeeld een bestuurslid die verantwoordelijk is voor het eerste elftal met het argument dat de club veel waarde moet hechten aan het eerste elftal omdat dat het visitekaartje van de gehele club is. Je kunt door de structuur te veranderen wel beslissingen gemakkelijker en transparanter maken, maar je neemt nooit de onderlinge tegenstellingen weg. Tegenstellingen zullen altijd blijven bestaan. Er zal altijd

iets blijven van mensen die op zee opereren, in de lucht opereren en op het land opereren. Door te integreren maak je het wel transparanter, maar of dat ook zal werken? Je ziet dat eigenlijk nergens. Elke organisatie, elke structuur kent zijn belangen.

Je kunt wel voor een zekere cultuurverandering zorgen. Zo kun je bijvoorbeeld de opleidingsinstituten het KIM en de KMA integreren om zo te bevorderen dat de verschillende onderdelen met elkaar gaan samenwerken. Er is sprake van zeer lange tradities bij de krijgsmacht. De militairen voelen zich echt thuis bij zo'n traditionele organisatie, dat kun je eigenlijk niet veranderen, en zeker niet snel.

Er worden nu plannen gemaakt om nog meer te bezuinigen dan voorheen het geval was. Vindt u de bezuinigingen wel reëel?

Het woord reëel zou je moeten zien in de context van de afweging van belangen. Groen-Links wilde eigenlijk nog een miljard eraf, maar iedereen weet nu wel dat er genoeg bezuinigd is. Het is wel goed om rekening te houden met het feit dat er geen objectieve maatstaf voor bezuinigingen is. Er is geen model waar je data in moet stoppen en waaraan je bezuinigingen kunt testen of ze niet te groot zijn. Wel blijven er altijd verschillen in meningen in het parlement. Je kunt in ieder geval zeggen dat er veel is bezuinigd.

Het is wel zo dat wanneer de samenleving ervoor kiest om meer mee te werken aan operaties, dat er dan meer geld bij moet komen voor die eenheden die uitgezonden moeten worden. Reëel is het dus in die zin dat er algemene overeenstemming is bereikt over het feit dat er nu eigenlijk wel genoeg is bezuinigd. En het is dus niet meer reëel / wenselijk om meer te bezuinigen.

Er wordt veel geïnvesteerd in materiaal. Maar moet er nu, in een tijd van toenemende terroristische dreiging niet meer worden geïnvesteerd in snel inzetbare eenheden?

Dat is een lastige afweging die je moet maken. Aan de ene kant moeten er natuurlijk voldoende mensen zijn die

goed zijn opgeleid, maar aan de andere kant moet je die mensen ook uitrusten met voldoende en goed materieel. Dus je moet ook investeren in het materieel. Het gaat uiteindelijk om de juiste balans te vinden tussen het aantal manschappen en het benodigde materieel. Ik vind namelijk dat wanneer je manschappen naar een gevaarlijk gebied stuurt, ze ook goed moeten zijn uitgerust.

Zou het beter zijn voor de reorganisatie van Defensie om zich meer te richten op een nieuwe Nederlandse strijdmacht, of moet er gekeken worden naar vernieuwde internationale samenwerkingsverbanden? En hoe zit het met taakspecialisatie?

Vooraf eerst wil ik zeggen dat ik een groot voorstander ben van samenwerken met andere landen. Wanneer je gaat specialiseren, wordt je van elkaar afhankelijk. Wanneer je bijvoorbeeld samen met Duitsland opereert en je hebt je taken op elkaar afgestemd, dan is dat handig en voordelig met betrekking tot het plannen en het integreren van materiaal. Een probleem wordt het echter wanneer een van de parlementen geen toestemming geeft voor uitzending van de troepen naar bijvoorbeeld een crisisgebied. Als Nederland dan wel

mee wil doen, maar Duitsland levert vervolgens geen troepen, kan de operatie niet doorgaan. Als je je toelegt op specialisaties moet je eigenlijk een goed centraal aangestuurd defensie hebben van meerdere landen. Onvermijdelijk gaat het die richting op.

Er wordt vaak gesproken over het feit dat militaire middelen niet altijd goed worden benut. Zo beweren opiniebladen dat commandotroepen kruispunten in Afghanistan moeten bewaken terwijl ze ervoor zijn opgeleid om grotten uit te kammen. Wat vindt u van die 'onderbenutting', is dat te wijten aan politieke factoren?

Ik voel me niet zo thuis bij die discussie. Militairen moeten zowel functioneel als multifunctioneel kunnen worden ingezet. Natuurlijk hebben militairen hun specialisatie en vinden ze het leuk om die ten uitvoer te brengen. Zo zijn de Mariniers uitermate geschikt voor amfibische doeleinden. Tegelijkertijd kunnen ze ook uitstekend op het land opereren, wat ze ook doen. Ik wil dat die mensen zo breed mogelijk kunnen worden ingezet. Er zijn immers vele soorten conflicten.

Jordy De Schepper

Public Corruption

Verslag Honours Class Public Administration and Political Science 2003

Stel je het volgende scenario eens voor. Al jaren patrouilleert een wijkagent door de Breestraat en heeft een goede band opgebouwd met de middenstand aldaar. De winkeliers zijn hem erg dankbaar voor het veilig houden van de Breestraat. Met kerst besluiten de middenstand hem een kerstpakket te geven voor bewezen diensten. Is het gepast als de politieagent dit aardigheidje aanneemt? In de maand februari begon de 'Honours Class' voor twaalf ouderejaars studenten bestuurskunde en politicologie. Ik zal hieronder proberen uit te leggen wat het concept van de Honours Class precies inhoudt. Daarnaast zal ik een kort verslag maken van de 'Honours Class 2003 on Public Corruption'.

De 'Honours Class' is een Engelstalig programma dat voor de studies Bestuurskunde en Politicologie gestart is in 1998. Andere studies als geschiedenis, rechten en biologie hebben hun eigen 'Honours Class'-programma. De 'Honours Class' is een extracurriculair programma dat studenten Bestuurskunde en Politicologie de kans biedt om een thema uit te diepen door middel van bijeenkomsten met deskundigen, vooraanstaande wetenschappers en politici. De afgelopen jaren werden de volgende thema's over 'European Governance' behandeld: *The Institutions* (1998), *The People* (1999), *The Policies* (2000) en *Enlargement* (2001). In 2002 werd afgestapt van het thema *European Governance*, het thema was toen *Leadership* (2002).

Dit jaar was het thema 'Public Corruption'. Voor de 'Honours Class' kun je rond december solliciteren, uit deze sollicitaties worden twaalf studenten geselecteerd. De verhouding dit jaar was vijf studenten Bestuurskunde, vijf studenten Politicologie, één iemand die beide studies doet en één student Ruslandkunde. Het programma telt twaalf bijeenkomsten op vrijdagochtend, waarbij van de studenten een actieve rol wordt vereist. Bij drie bijeenkomsten heb je een functie. Een keer moet je een bijeenkomst voorzitten, één keer moet je een bijeenkomst notuleren en één keer moet je *discussant*

zijn. De laatste rol is bijzonder en zeer leerzaam. Als discussant begeleid je de spreker de dag voor de bijeenkomst. Voor mij betekende dit dat ik de dag voor de bijeenkomst dr. Hansjörg Elshorst van Transparency International (TI) op Schiphol moest afhalen, hem wegwijs door Leiden moest maken, naar zijn hotel brengen en 's avonds samen met hem en enkele docenten uit eten ging. De volgende dag vindt de bijeenkomst plaats in de traditionele 'Tuinkamer' van het

Academiegebouw, waarbij de spreker eerst zijn praatje van een uur doet. Daarna start je als *discussant* de discussie en probeer je kritische vragen te stellen. Tenslotte krijgen alle deelnemers van de 'Honours Class' de gelegenheid om vragen te stellen. De bijeenkomst wordt afgesloten met een luxe lunch in de Hortus Botanicus.

Dit jaar waren er twaalf bijeenkomsten gepland met de volgende sprekers en onderwerpen: Prof. Mark Philip (Oxford University, UK) met als onderwerp "Corruption from a political theory perspective", waarbij geprobeerd werd een theoretische basis te leggen voor het bestuderen van corruptie. Corruptie is namelijk vanuit verschillende perspectieven te bekijken, vanuit economisch, politiek en cultureel perspectief. Verder werd getracht corruptie te definiëren, want wat valt er nu precies onder corruptie (omkoping, fraude, cliëntalisme en dergelijke).

De tweede bijeenkomst ging over het openbaar bestuur in postcommunistisch Europa, namelijk Estland, Letland, Litouwen, Belarus en Oekraïne. Spreker was Prof. William L. Miller van Glasgow University uit Schotland. Hij vertelde over zijn eigen onderzoek in de Oekraïne en zijn

Deelnemers Honours Class 2003